

Северна Корея след конгреса: Да направим ЕС глобален Играл

Публикувана в NeuEurope, в-к Труд, The Korea Times, октомври 2010

Под това заглавие, авторитетното седмично издание „Нова Европа”, което има особено влияние при формиране на политиката на европейските институции в Брюксел, публикува в последния си брой (10-16 октомври) анализа на д-р Соломон Паси, Президент на Атлантическия Клуб и министър на външните работи (2001-2005 г.) по бъдещото ангажиране на ЕС с решаването на корейския въпрос.

Във визитката на автора се отбелязва:

Авторът д-р Паси (SolomonPassy@gmail.com) е основател на Атлантическия Клуб (www.atlantic-club.org) в България (1990). Той е преизбран за Президент на Клуба през 2009, след 8 години (2001-2009), в които успешно се включва в управлението на България като външен министър и председател на Външната комисия към Парламента.

Той договаря и подписва присъединяването на България към НАТО (2004) и ЕС (2005), и председателства Съвета за Сигурност на ООН, и ОССЕ, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа.

Д-р Паси пледира в тази статия, че ЕС трябва да поеме си функциите, декларирани в Лисабонския Договор, като глобален външно-политически фактор и да се ангажира с обединението на Корея.

Лисабонският договор дава на Европа правната рамка, инструментите и вдъхновението да стане глобален фактор в международните дела и сигурността.

Последните развития около Корея припомниха, че там е най-видимият и най-стар глобален проблем, в който са ангажирани всички световни играчи, без един: ние, ЕС. Шестстранните преговори ангажират САЩ, Русия, Китай, Япония и Южна Корея. Резолюцията на СС на ООН от 1950 г. обвързва ООН и 17 ключови страни, включително Франция, Великобритания, Белгия, Холандия, Люксембург, Гърция, Турция, Канада и Австралия. Но ЕС отсъства.

Наистина, ЕС подпомага земеделието на КНДР и изразява загриженост за човешките права. Ако тази активност е подходяща за хуманитарни НПО (напр, Червения кръст), тя е недостатъчна за глобален между-правителствен фактор, какъвто Лисабонския Договор предвижда ЕС да стане.

През юли-август 2007 г. като председател на Комисията по външна политика към Парламента предприех мисия до Пхенянь, която ми отвори очите да проумея колко ЕС може да помогне на този народ.

Приятелството между България и КНДР има дълга история. Десетки официални представители на КНДР са учили в България и все още говорят добър български език. Посолството на КНДР в София е важно регионално бюро, което покрива десетина държави, включително някои доста по-големи от България. Въпреки че днес отношенията съвсем различни, сравнени с 20 години преди това, КНДР продължава да изпитва доверие и уважение към България, а ние продължаваме да предлагаме стипендии за севернокорейски студенти.

По такива причини САЩ ме помолиха през 2007 да предам в Пхенянь посланието да се откаже от ядрената си програма -- като последва примера на Либия, която се отказа от оръжията за масово поразяване, ОМП -- срещу което да им предложим поощрения като тези, които получи полк. Кадафи след отказа си от ОМП.

Имаше и допълнителни причина България да бъде подходящият говорител на Запада, обясняващ на Пхенянь напредъка с Либия. След близо деветгодишни преговори, ние тъкмо бяхме си прибрали българските медици от Джамахирията. А през декември 2003 г., именно българското председателство на СС на ООН официално поздрави Либия за отказа и от ОМП (впрочем, на нас това това заявление, единодушно подкрепено от СС на ООН ни помагаше и в преговорите за медиците).

Случи се, че аз бях май най-високопоставеният български гост на Пхенянь, след Тодор Живков. Като доверен приятел на Ким Ир-сен, Живков и до сега е уважаван там. Привидно незначителната случайност, че обитавах бившия кабинет на Живков в сградата на Парламента (през 2007 той все още беше седалище на Външната Комисия) се оказа решаващ фактор в Северна Корея! В КНДР да наследиш кабинета на Ким Ир-сен (който е мавзолеят и музеят на неговата мумия), би било допустимо единствено за Бог! Това ми позволи да актирам с пълна сила все още тлеещата връзка Живков-Ким.

Друго ноу-хау, което заех в Пхенянь от преговорите ми с Триполи, бе присъствието на 13-годишния ми син. Той ми помогна да разчупим ледовете и да създадем атмосфера откритост в Северна Корея, пропита от подозрения и недоверие. (А за сина ми визитата беше безценен урок по демокрация, който неговото поколение, слава Богу, не можеше вече да получи в Европа.)

Благодарение на България, посланието на съюзниците бе предадено на Пхенянь и дори бе чуто. Сближаването на Севера и Юга стана факт седмици след това, през есента на 2007 г. Случи се историческата среща на двамата лидери, а кулата на ядрения реактор в Йонгбьон беше окончателно разрушена . Това бе висш политически пилотаж, в който – да ни е простено, че мислим така! – България изигра малка, но съществена роля. Може да е като тази на мишката при ваденето на ряпата, но факт е, че ряпата беше извадена.

Посещенията ми в двете Кореи ме убедиха, че ЕС има огромен потенциал за решаването на този конфликт. Затова бях настойчив пред върховния представител на ЕС Хавиер Солана, както и пред комисаря по външните отношения Бенита Фереро-Валднер, да ангажират ЕС в този процес. Може би моментът не беше подходящ -- в навечерието на изборите за Европейски Парламент и нова Европейска комисия. Така или иначе усилията ми останаха без резултат. Поне за сега.

Днес КНДР е отново в дневния ред на СС на ООН. Същевременно партийният конгрес в КНДР определи трето поколение от династията Ким да наследи властта. Това е нов шанс за ЕС.

КНДР традиционно възприема останалите пет участника в шестстранните преговори като „констирация на нашите съседи срещу нашия суверенитет”. Включването на нов и голям играч, който не е съсед на КНДР, би могло да стимулира преговорите. Още повече, че сред 27-те страни от ЕС вече има такива, като България, които Пхенян чува по-добре.

Какъв би могъл да бъде уникалният принос на ЕС, който да добави стойност към усилията на сегашните играчи на полуострова? Един отговор е ЕС да предложи своя опит в смекчаването на само-изолацията, в която КНДР се поставя. Най-липсващата стока в Северна Корея се нарича **информация**. Моето поколение в България и Източна Европа добре помни магическия ефект на спорадично проникващата от Запада информация за свалянето на комунизма. Това ще е от първостепенна важност и за народа на КНДР.

Сравнена с други страни, които тревожиха сигурността на международната общност, като Афганистан, Бирма, Камбоджа, Куба, Либия, Иран, Ирак и бивша Югославия, КНДР остава най-изолираната и лишена от информация нация измежду всички тях. ЕС има исторически шанс да сподели уникалното си европейското ноу-хау -- как да предложим информация на обществото в КНДР с цел демократизация и обединение.

Друга ключова роля ЕС може да играе в Корея чрез държавите си, членувачи в НАТО. Те биха могли отчасти да заменят 30-те хиляди военни от САЩ, разположени в Южна Корея. Това би било голяма стъпка за ЕС, водеща и до ново ниво в отношенията със САЩ.

Според световните религиозни календари, юдаизмът е в 5771 г., китайците са в 4647 г. /или дори по-късно/, християните са в 2010 г., а исляма е в 1431 година. Според уникалния чучке календар в КНДР, летоброенето започва с раждането на вождата Ким Ир-сен на 15 април 1912 г., и сме в 99 година. Но има и добра новина. Емблемата на единствената партия в КНДР съдържа калиграфска четчица, традиционен азиатски символ на интелектуалците, писателите и учените. Това означава, че нацията има потенциал бъдещето да засенчи миналото и.

ЕС би могъл да бъде ключът към това бъдеще. Като глобален фактор ЕС е призван да се ангажира с всички конфликти от корейския мащаб. Шейсет години свян по корейския въпрос стигат.

